

jitele a zřízců pohřebního ústavu. Námitku, zda může petit, správně enunciat, budující prý na takovýchto subtilních a naprosto subjektivních skutečnostech býti podkladem exekuce, vyvrátil již soud odvolací jednaje o zdržovacím nároku uvedeném pod c) rozsudkového výroku. Námitka, že majitel pohřebního ústavu v daleko největším počtu případů prý neví, ani věděti nemůže, kdy nebožtík zemřel, a že proto je pro něho nemožno posouditi, zda intervenue bezprostředně, čili nic, neobstojí, neboť jde na jeho vrub, stala-li se jeho intervence za okolností nevhodných. Ke skutkové povaze jednání proti dobrým mravům soutěže podle § 1 zák. o nek. soutěži se nevyhledává vědomí nesprávnosti neb viny pachatelovy, stačí, je-li jednání to objektivně v rozporu s těmito mravy, jak je to vidno z neosobní dikce citovaného paragrafu: »kdo dostane se... v rozpor« (sb. n. s. čís. 10611 a 12735). Musí proto zůstat nepovšimnuty vývody dovolání, že, pokud šlo o intervenci před úmrtím, šlo o případ jediný a jedinečný, který pojmově a prakticky se nemůže opakovati a který prý se zakládá na omylu. Námitku, že šlo při činech žalovaného o spravedlivou obranu, která činila dotyčné činy jeho beztrestnými, vyvrátil správně soud odvolací a proto se na jeho vývody poukazuje. Soud dovolací souhlasí i s názorem soudu odvolacího, že i nabízení jízdy autem zdarma při vyhledávání objednávek pohřebních výkonů jest považovati za jeden z prostředků nekalé soutěže žalovaného a nelze jej srovnati s city slušnosti chovanými v dotyčných obchodních kruzích, jak došel tento názor i výrazu v usnesení valné hromady žalujícího společenstva, na něž odkázal již soud prvý (srov. sb. n. s. čís. 12334). Nedá se souditi, by při úporném soutěžním boji, který i v tomto oboru živnostenského podnikání se projevil, nebyly výlohy spojené s dotyčnou jízdou zakalkulovány do režie podniku, zvláště když šlo v souzeném případě o jízdu do míst poměrně vzdálených. Nejde tu tedy o pouhou službu zákaznictvu, jak namítá dovolatel, nýbrž o lákání zákazníků, jež s ohledem na povahu dotyčného živnostenského podnikání jeví se nevhodným. Dovolací soud má za to, že zvláštní povaha tohoto podnikání vyžaduje nad jiné zvláště postupu co nejrigorosnějšího, dbalého úzkostlivě všech zřetelů slušnosti a ohledů na city příslušníků zemřelého, i celé veřejnosti. Že tudíž i prostředky, které by u jiných odvětví obchodních a živnostenských jevíly se při získávání zákazníků snad nezávadnými a u nichž zjevné uplatňování zřetelů výdělečných jeví se zcela přirozeným, mohou se jeviti zde při nejmenším nevhodnými a proto býti v rozporu s dobrými mravy soutěže (srov. sb. n. s. čís. 11.742).

Čís. 13846.

Provozování kinematografické licence jinou osobou než majitelem licence.

1. Platnost smlouvy o provozování kinematografické licence jinou osobou než majitelem licence jest podmíněna tím, že bude pravoplatným rozhodnutím příslušného správního úřadu schválena nebo vzata na vědomí. Stalo-li se tak, jest i pro soudy závazně rozhodnuto, že se smlouva nepříčí zákazu propachtování podle § 9 nařízení ministerstva vnitra v dohodě s ministerstvem pro veřejné práce z 18. září 1912, čís. 191 ř. zák. Soudy nejsou zejména oprávněny odepíráti smlouvě soukromoprávní

účinnost z důvodu, že podle obsahu smlouvy jde v pravdě o zakázané propachtování licence.

2. Pro právní poměr mezi smluvníky jest rozhodným skutečný, pravý obsah smlouvy, i kdyby byl podle názoru soudu s hlediska zákazu § 9 nařízení závadný.

3. Zodpovědnost ze smluv ujednaných pro provoz řídí se předpisy občanského práva. Bude záležeti na tom, kdo a v jaké vlastnosti smlouvu pro provoz ujednal, a zda druhému smluvníkovi byl anebo při patřičné pozornosti znám býti mohl poměr provozovatele k majiteli licence. Po této stránce zápis do licenčního katastru není o sobě rozhodujícím, může však podle okolností případu býti spolurozhodujícím.

4. Otázku, kdo ručí za vady zařízení kinematografu, zda majitel, či provozovatel licence, a pokud ručí majitel místností a zařízení za jejich vady, jest řešiti podle okolností případu podle ustanovení občanského práva o náhradě škody.

(Rozhodnutí sesíleného senátu ze dne 15. října 1934, Pres. 1865/33.)

D ů v o d y:

Ježto v rozhodnutích nejvyššího soudu byly v oboru práva provozu kinematografů posuzovány a řešeny některé otázky různé, přikázal první prezident nejvyššího soudu sesílenému senátu tyto právní otázky: 1. zda je pachtovní smlouva o provozování kinematografické licence mezi stranami platná (pro: rozhodnutí čis. 6001 sb. n. s., č. j. Rv I 466/28-I, Rv I 1684/28-I, proti: rozhodnutí čis. 6131, 7643, 12705 sb. n. s., č. j. Rv I 451/32); 2. zda jsou pro otázku, přiči-li se smlouva zákazu § 9 nařízení ministerstva vnitra ze dne 18. září 1912 čis. 191 ř. z., závazna rozhodnutí správních úřadů o schválení smlouvy, po případě její vzetí na vědomí (pro: rozhodnutí čis. 2708, proti: rozhodnutí čis. 11841 sb. n. s.) a zda v důsledku toho lze při schváleném zástupci (třebas v pravdě pachtýři) pokládati jeho zástupčí poměr za neplatný (nicotný); 3. otázku ručení majitele licence za závazky ze smluv ujednaných pro provoz a význam zápisu zástupce do licenčního katastru (pro: rozhodnutí čis. 3590, 8402, 12705 sb. n. s., proti: rozhodnutí čis. 6647 sb. n. s., č. j. Rv I 1684/28, Rv I 401/28, Rv I 466/28, Rv I 1347/28, Rv I 2019/30); 4. otázku ručení za vadné zařízení kina majitelem licence (pro: rozhodnutí čis. 7643 »podnikatelem je majitel licence«, čis. 11841 sb. n. s. vyloučení ručení skutečného provozu pro neplatnost smlouvy), provozcem na vlastní účet nebo majitelem místností a zařízení.

Tyto otázky zodpověděl sesílený senát, jak shora uvedeno, řídě se těmito úvahami:

K čis. 1. Provoz kinematografů je upraven nařízením ministerstva vnitra vydaným v dohodě s ministerstvem veřejných prací ze dne 18. září 1912 čis. 191 ř. z. Toto nařízení bylo zákonem ze dne 28. října 1918 čis. 11 sb. z. a n. ponecháno v platnosti. Má proto moc zákonné normy. Podle § 1 nařízení je pořádání kinematografických představení přípustné jen na základě úřední licence, kterou (§ 4) uděluje zemský úřad. Licence propůjčuje právo k provozu jen majiteli licence, označenému v licenční listině, a není ani mezi živými ani dědictvím na jinou osobu přenositelná.

Podle § 9 nařízení, jenž je nadepsán »osobní provoz«, nesmí býti provoz licence propachtován. Jen s úředním svolením je přípustný provoz zástupcem (jednatelem). Svolení to smí býti uděleno jen v nutkavých případech a zástupcem může býti jen osoba vyhovující podmínkám nařízení (§ 7). Uvésti jest, že přestoupení podmínek nařízením pro provoz stanovených je podle § 26 nařízení trestné a že další přestoupení po dvojím potrestání, stane-li se pochybnou spolehlivost provozce, má v zápětí odejmutí licence. Podle výslovného ustanovení § 9, že licence nesmí býti propachtována, jest propacht licence zakázán. Podle § 879, odstavec první obč. zák. jsou ničí smlouvy, přičící se zákonnému zákazu. Lze připustiti, že zakázaná smlouva jest i tehdy nicotná, když to při zákonném zákazu nebylo výslovně řečeno. Než povaha věci a rozhranění mezi právem soukromým a právem veřejným a mezi pravomocí soudů a oborem působnosti úřadů správních činí nezbytným, by s hlediska § 879, odstavec první obč. zák. bylo v každém jednotlivém případě zkoumáno, co jest účelem zákonného zákazu, najmě, zda jím mají býti chráněny zájmy soukromé, či zájmy veřejné. Ochranou ohrožených anebo již zasažených zájmů soukromých jsou podle svého poslání soudy, jim náleží, by bděly nad tím, by bylo dbáno zákonného zákazu, jímž mají býti chráněny zájmy soukromé, a by vyslovily se všemi důsledky nicotnosti smluv, přičících se takovému zákonnému zákazu. Tomuto stanovisku nasvědčuje i druhý odstavec § 879 obč. zák. Vypočítává příkladmo smlouvy, jež jsou ničí. Při těchto smlouvách jde veskrze o smlouvy, jimiž podle pojetí zákona jsou nepřípustným způsobem zasaženy zájmy soukromé. Při zákazu těchto a podobných smluv jest zákonný zákaz vlastním a jediným účelem, nikoli jen prostředkem k jinému vlastnímu účelu zákonného zákazu. Jinak jest tomu při zákonných zákazech, při nichž zakázané právní jednání o sobě nebylo by závadné, avšak prohlašuje se za nepřípustné, protože by ohrožovalo nebo zmařilo veřejný zájem, jehož ochrana jest účelem zákazu, při němž zákonný zákaz právního jednání o sobě nezávadného jest jen prostředkem k dosažení vlastního veřejnoprávního účelu. Bděti nad veřejnoprávními zájmy chráněnými kromě jiného i zákonným zákazem právního jednání zájmy ty podle pojetí zákona ohrožujícího, jest úkolem úřadů správních. Mají-li tudíž úřady správní možnost, by svými vlastními opatřeními a rozhodnutími zjednaly průchod zákonnému zákazu, jest jim ponecháno, by tak učinily. Tímto opatřením anebo rozhodnutím jsou pak soudy vázány. Nelze jim přiznati právo a ukládati povinnost, by výrok správního úřadu věcně přezkoumávaly. To plyne nade vši pochybnost již ze zásady § 96 (1) ústavní listiny, podle níž soudnictví jest ve všech stolicích odděleno od správy. Tato zásada nedovoluje soudům, by se zabývaly věcmi, jež upravovati náleží úřadům správním, nedovoluje však ve své důslednosti ani, by soudy nepřímou vystupovaly jakoby opravné stolice ohledně opatření a rozhodnutí úřadů správních, osobující si, byť i jen pro svou potřebu, právo, přezkoumávati po věcné stránce pravoplatná opatření a rozhodnutí úřadů správních, a naopak. Použije-li se toho, co řečeno, k rozpoznání dosahu a účinků zákonného zákazu propachtování kinematografické licence, dospívá se k těmto důsledkům: Účelem a předmětem nařízení č. 191 ř. z. z roku 1912, jež v dalším bude označováno prostě slovem »nařízení«, jest nade vši pochybnost ochrana zájmů veřejných. Zá-

konný zákaz propachtování licence (§ 9, odstavec první nařízení) jest jen jedním z prostředků této ochrany. Bdít nad těmito zájmy jest úkolem úřadů správních. Jim zejména též náleží zkoumati, zda se dohoda o provozování licence jinou osobou, než jejím majitelem, nepříčí zakazu § 9 nařízení. Byla-li dohoda správním úřadem pravoplatně schválena nebo vzata na vědomí, jest tím i řečeno, že se nepříčí zákonnému zakazu § 9 nařízení. Tím jest i pro soudy závazně rozhodnuto, že se dohoda nepříčí zákonnému zakazu § 9 nařízení. Jest přirozeně s tohoto hlediska platná a závazná podle svého obsahu a smyslu. Soudům nelze přiznati oprávnění, by odepíraly smlouvě platnost z důvodu, že jde při ní o zakázané propachtování licence. Tím by si soudy osobovaly právo, přezkoumávati věcnou správnost výroku správního úřadu, že se dohoda nepříčí zákonnému zakazu propachtování licence, kteréžto právo jim však, jak řečeno, nepřísluší.

K čís. 2. Jinak, se soukromoprávního hlediska, posuzují soudy dohodu jako každou jinou soukromoprávní dohodu, podle jejího pravého smyslu a obsahu. Rozumí se samo sebou, že se soukromoprávního hlediska jest nejen právem, nýbrž i povinností soudu, by, je-li to pravým smyslem a obsahem dohody, posuzoval ji jako smlouvu pachtovní a vyvodil z toho potřebné soukromoprávní důsledky. Jen jediný důsledek nesmí z tohoto svého pojetí dovoditi, to jest nesmí dohodě vůbec odepřiti platnost a závaznost z důvodu, že se příčí zákonnému zakazu § 9 nařízení. Vysloviti tento důsledek jest soudu zabráněno závazným rozhodnutím úřadu správního.

K čís. 3. Ministerské nařízení čís. 191/1912 ručení majitele licence ze smluv pro její provoz ujednaných neupravuje. Upravuje provoz kinematografické licence jen s hlediska veřejných zájmů. Praví-li nařízení v § 9 posledním odstavci, že povinnosti majitele licence postihují i jeho zástupce, týká se to podle výslovného ustanovení tohoto odstavce § 9 povinností, jež jsou nařízením čís. 191/1912 uloženy majiteli licence, tedy povinností veřejných. Pro otázku ručení majitele licence ze smluv týkajících se provozu licence rozhodna jsou ustanovení soukromého práva nanejmen obecného občanského zákona. Zápis do licenčního katastru (§ 14 nařízení čís. 191/1912) nebude bez významu, avšak zápis provozovatele licence jako zástupce v katastru o sobě nestačí, aby majitel licence ručil ze smluv uzavřených pro provoz. Ten, kdo jest v licenčním katastru zapsán jako zástupce licenciáta, zástupcem ve skutečnosti býti nemusí. Licenční katastr vede se k vůli evidenci licencí, jejich majitele, stanoviště, názvu, rozsahu, trvání a také zástupce, každý má volno do katastru nahlédnouti a si z něho opis vzíti, ale práva zápisem do licenčního katastru se nenabývá, pokud se týče nepozbývá a důvěra v katastr není, jakž je tomu u veřejných knih, chráněna. Proti lepšímu přesvědčení a k odčinění neopatrnosti nebo nedostatku bdělosti se katastru nelze s úspěchem dovolávati.

K čís. 4. V této otázce rozhodná jsou ustanovení obecného občanského zákona o náhradě škody (§§ 1293 a násl.). Jde jen o to, kdo má ručiti za škodu, kterou jest nahraditi a která vznikla vadným zařízením. Provozuje-li licenci licenciát sám, nebo na svůj účet zástupcem anebo přenechal-li provoz licence někomu, kdo za provozovatele příslušným úřadem nebyl schválen, půjde škoda, pokud jest ji hraditi, na vrub licen-

ciáta. Provozuje-li však, byv schválen příslušným úřadem, licenci někdo jiný místo licenciáta na svůj účet ať jako pachtýř nebo samostatný podnikatel, bude tento jiný ručiti za škodu z používaného vadného zařízení. Licenciát není tu v okruhu osob, které z provozu a z jeho vad jsou zodpovědný. Majitel místností a zařízení kina, jímž může býti i licenciát, odevzdá-li místnosti a zařízení nikoli ve stavu podle předpisů nebo ve stavu upotřebitelném anebo neudrží-li je v řádném stavu, bude po případě ručiti z důvodu opomenutí náležité péče za škody následkem toho vzniklé.

Čís. 13847.

Nebezpečí podle § 379 ex. ř. je osvědčeno, odstranil-li nájemce z nájemní místnosti mouku zájemně popsanou, třebaže ji nahradil jinou moukou ve stejném množství.

Povolení uschování podle § 379 čís. 1 ex. ř. nevádí, že jde o věci podléhající zkáze. Podle okolností může býti nařízeno i zcizení předmětu stíženého zatímním opatřením, lze-li jen tímto způsobem zabrániti, by účastníci nebyli poškozeni.

Opatření podle § 401 ex. ř. může se státi jen k návrhu, k němuž jsou oprávněni i ohrožená strana, i její odpůrce.

Povolení prozatímního opatření nelze odepřít jen proto, že by povolením byly dotčeny zájmy třetích osob.

Jistota podle § 390, druhý odstavec, ex. ř. má sloužiti k případné náhradě všech majetkových újem, jež by mohly odpůrci vzejíti neodůvodněným snad prozatímním opatřením, jakož i k náhradě nákladů vzniklých odpůrci v řízení o prozatímním opatření.

(Rozh. ze dne 18. října 1934, R I 936/34.)

K zajištění nároku na zaplacení nájemného byla zájemně popsána mouka vnesená do najaté místnosti. Návrhu pronajímatele, by byla povolena úschova zájemně popsané mouky, ježto odpůrce spotřeboval 320 pytlů mouky z mouky zájemně popsané, soud prvního státního soudu v Praze vyhověl. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu s dodatkem, že se výkon povoleného prozatímního opatření činí závislým na tom, že žalobce (ohrožená strana) dá za všechny újmy žalovaným (odpůrcům) tím způsobené jistotu 50.000 Kč, a že se s výkonem opatření nepočne, dokud nebude vykázáno, že jistota byla dána.

Důvody:

Jde o povolení prozatímního opatření podle § 379 ex. ř. k zajištění peněžité pohledávky žalující (ohrožené) strany, o jejíž existenci není sporu. K povolení prozatímního opatření podle § 379 druhý odstavec ex. ř. jest mimo jiné třeba, by vydobytí nároku bylo ohroženo subjektivním chováním odpůrce, jež činí jeho majetek pro navrhovatele nepřístupnějším (rozh. čís. 8137 sb. n. s.). Stačí, že dlužníkově chování činí pravděpodobným, že jím může býti exekuce zmařena nebo ztížena, ne-